

ΙΣΤΟΡΙΑ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3^ο ΘΕΜΑ

Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται, μέσω του ερωτήματος, σε μια κριτική προσέγγιση της πηγής και στη διατύπωση του δικού τους ιστορικά τεκμηριωμένου λόγου.

3.α. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Είναι ελάχιστοι κι οι περισσότεροι δεν έχουν ούτε όπλα ούτε πολεμική πείρα».
- «το πολύ-πολύ [...] δύο ή τρεις υπέρμαχοι βρίσκονται σε κάθε πύργο και άλλοι τόσοι και στο μεταπύργιο, ώστε να συμβαίνει ένας μόνο να φυλάει και να υπερασπίζεται τρεις ή τέσσερεις επάλξεις, κι αυτός ακόμη να είναι ή τελείως άοπλος ή κακά οπλισμένος».
- «Πώς λοιπόν να επαρκέσουν αυτοί για το τόσο μεγάλο πλήθος του στρατού μας;»
- «εμείς πολεμούμε διαδοχικά και πάντα ξεκούραστοι κι έχουμε την ευκαιρία να κοιμόμαστε, να τρώμε και να αναπαυόμαστε».
- « εκείνοι... πρέπει να πολεμούν αδιάκοπα και πάντοτε σε πλήρη ένταση, χωρίς να έχουν καιρό για ύπνο ή φαγητό ή ποτό ή ξεκούραση ή κάτι άλλο παρόμοιο».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κεφ. 4.7. β. Η Άλωση] μπορούν να αξιοποιηθούν, ενδεικτικά, οι εξής αναφορές:

- «η υπεροπλία των Τούρκων σε έμπυχο (αναλογία 10 προς 1) και άψυχο υλικό ήταν συντριπτική».
- «τα κανόνια έκριναν τα πάντα».

Μέσα από τη συνδυαστική προσέγγιση πηγής και ιστορικής αφήγησης αναμένεται να δομηθεί ένα συνθετικό κείμενο που να εστιάζει στις αδυναμίες και τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι υπερασπιστές της Πόλης –οι οποίοι ήταν ελάχιστοι σε αριθμό, απειροπόλεμοι και συχνά άοπλοι–, και τη συνακόλουθη δυσκολία στην άμυνα, καθώς επιβαλλόταν να πολεμούν εντατικά και αδιάλειπτα, χωρίς να έχουν χρόνο για ανάπαυση και τροφή· αντίθετα, οι Οθωμανοί, οι οποίοι διέθεταν μεγάλο πλήθος στρατού, μπορούσαν να εναλλάσσονται στη μάχη και είχαν τη δυνατότητα να αναπαυθούν.

3.β. Για την απάντηση στο ερώτημα οι μαθητές/-τριες αναμένεται, μέσα από την κριτική ανάγνωση της ιστορικής πηγής, να αξιοποιήσουν τις κατάλληλες πληροφορίες:

- «Όσοι δε από τους Ιταλούς είναι τοποθετημένοι στο πεσμένο κομμάτι του τείχους [...] σε μένα φαίνονται εντελώς αναξιόπιστοι κι αφερέγγυοι».
- «δεν θα θελήσουν...να πολεμήσουν για τα αγαθά άλλων και να κοπιάσουν και να θέσουν τον εαυτό τους σε φανερό κίνδυνο, χωρίς οι ίδιοι να κερδίσουν τίποτε».
- «είναι συμφυρμός διαφορετικών ανθρώπων, που ο καθένας τους προέρχεται από αλλού, που αποβλέπουν μόνο στο να αρπάξουν και να φύγουν σώοι, όχι στο να πεθάνουν στη μάχη».

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Κεφ. 4.7. β. Η Άλωση] μπορούν να αξιοποιηθούν, ενδεικτικά, οι εξής αναφορές:

- «Στην κρίσιμη αυτή στιγμή η βοήθεια της Δύσης υπήρξε ισχνή και ανεπαρκής».
- «Ένας από αυτούς που έσπευσαν σε βοήθεια ήταν ο γενουάτης πολεμιστής Ιουστινιάνης».

Μέσα από τη συνδυαστική προσέγγιση πηγής και ιστορικής αφήγησης αναμένεται να δομηθεί ένα συνθετικό κείμενο που να αποτυπώνει την ανεπαρκή συνδρομή από τη Δύση –με εξαίρεση την περίπτωση του Ιουστινιάνη–, προκειμένου να αντιμετωπίσουν οι Βυζαντινοί την οθωμανική απειλή, και να τεκμηριώνει την ανεπάρκεια της ξένης βοήθειας με πληροφορίες του δοθέντος αποσπάσματος, όπου οι Ιταλοί που είχαν συνασπιστεί με τους Βυζαντινούς παρουσιάζονται ως ένα ετερόκλητο πλήθος, αναξιόπιστο και καθόλου αξιόμαχο, καθώς ενδιαφέρονται για τη λαφυραγωγία, δεν σκοπεύουν να θέσουν τη ζωή τους σε κίνδυνο, εφόσον δεν υπερασπίζονται δικά τους εδάφη, και αποβλέπουν στη σωτηρία της ζωής τους.